

KIRIKKALE ÜNİVERSİTESİ
DİŞ HEKİMLİĞİ FAKÜLTESİ
EL HİJYENİ UYGULAMA TALİMATI

Kodu: SEN.TL.02

Yayın Tarihi: 01.11.2018

Revizyon Tarihi:

Revizyon No:

Sayfa No/Sayfa sayısı:1/2

1. AMAÇ

Sağlık hizmetiyle ilişkili enfeksiyonların ve çapraz bulaşmaların önlenmesi amacıyla sağlık personeli, hasta, hasta refakatçileri ve ziyaretçiler için uygun el temizliği yöntemlerini ve endikasyonlarını belirlemektir.

2. KAPSAM

Fakültemizdeki tüm çalışanları, hasta, hasta refakatçilerini ve ziyaretçileri kapsar.

3. TANIMLAR

- I. **Normal (sosyal) el yıkama:** Ellerin sabun ve su ile yıkanmasıdır. Bu tip yıkama ile kirler ve geçici mikrop florası uzaklaştırılır, kalıcı flora etkilenmez.
- II. **El antisepsisi/ dekontaminasyon / mikropları uzaklaştırma:** Antiseptik bir el ovma ürününü uygulayarak veya antiseptik bir el yıkama ürününü kullanarak mikroorganizmaların üremesini engellemek veya azaltmak. Hijyenik (antiseptik kullanarak) el yıkama ve el ovalamayı kapsar.
  - a. **Hijyenik el yıkama:**Antiseptik bir el yıkama ürünüyle ellerin yıkanması anlamında kullanılır. Riskli durumlar için, (enfekte hastalarla temastan sonra ve yoğun bakım ünitelerinde hasta ile temastan önce ve sonra) antiseptikler kullanılarak yapılan el temizliğidir. Amaç, eldeki tüm geçici ve kısmen de kalıcı floranın uzaklaştırılmasıdır.
  - b. **Hijyenik el ovalama:**Antiseptik solüsyonla veya çabuk etkili alkolik çözeltiler ile ellerin kuvvetlice ovuşturulması ile yapılan el temizliğidir.
- III. **Cerrahi el yıkama:**Ameliyat yapacak ekip tarafından, ciltteki kalıcı florayı azaltmak ve geçici florayı yok etmek amacıyla, ameliyat öncesinde gerçekleştirilen antiseptik el yıkama veya antiseptik el ovalama işlemidir.Hijyenik el yıkama sonrasında varlığını sürdüren kalıcı florayı da azaltmak üzere yapılan el yıkama veya el ovmayı tanımlar.

4. UYGULAMA

Normal (sosyal) el yıkama: Sosyal hayattaki el temasını gerektiren kirli veya kontamine tüm rutin işlemlerden sonra eller görünür kir kalmayacak şekilde su ve sabunla yıkanmalıdır.

- Akarsu altında ellerinizi ıslatın.
- Sıvı el sabununu el yüzeyine tümüyle yayın.
- Parmaklar, avuç içi ve el sırtının tüm yüzeyleri 10-15 saniye süreyle yıkama maddesiyle temizlemek için kuvvetle ovuşturun.
- Bol su ile ellerinizi durulayın.
- Kağıt havlu ile kurulayın.
- Musluğu elle kapatacaksanız, elinizi kuruladığınız kağıt havluyu çöpe atmadan önce (elinizi sürmeden) bu işlem için kullanın.

Hijyenik el yıkama:

- Kan, vücut sıvıları, sekresyonlar, kontamine materyalle veya bu örneklerin alınması veya taşınması esnasında kullanılan kaplarla temas sonrası
- Hastayla direkt temastan önce ve sonra
- İnvaziv işlemlerde eldiven giymeden önce ve sonra
- İki ayrı hastaya temas etme arasında ve aynı hastada kirli vücut bölgesine temastan temiz bölgeye temasa geçerken antiseptik ajanlarla ellerinizi yıkayın.
- Eller su ile ıslatılır, 3-5 ml antiseptik sabun avuca alınır.
- Klorheksidin kullanılıyorsa 1 dk, povidon iyot kullanılıyorsa 2 dk süre ile avuç içleri ve parmak araları başta olmak üzere eller tüm yüzey ve parmakları kapsayacak şekilde kuvvetlice ovuşturulur.
- Eller su ile iyice durulanır, durulama parmak uçlarından dirseklere doğru yapılır, parmaklar yukarı gelecek şekilde tutularak, kontamine suyun dirsekten tekrar parmak ucuna akışı önlenir.
- Eller kağıt havlu ile kurulanır, musluk kağıt havlu kullanılarak kapatılır.

KIRIKKALE ÜNİVERSİTESİ
DİŞ HEKİMLİĞİ FAKÜLTESİ
EL HİJYENİ UYGULAMA TALİMATI

Kodu: SEN.TL.02

Yayın Tarihi: 01.11.2018

Revizyon Tarihi:

Revizyon No:

Sayfa No/Sayfa sayısı:2/2

Hijyenik el ovalama:

- Alkol ancak temiz şartlarda etkili olduğundan görünür kir varsa eller önce su ve sabunla yıkanarak kurutulur.
- Alkol bazlı solüsyon 3-5 ml bir avuca alınır. İki el birleştirilerek tüm el yüzeyi ve parmaklara temas edecek şekilde 1 dk süre ile ovuşturulur, kendi halinde kuruması beklenir.

Cerrahi el yıkama

- Saat, yüzük ve bilezikler çıkarılır. Suni tırnak ve oje olmaması enfeksiyon kontrolü açısından önerilmektedir.
- Antiseptikli (klorheksidin veya povidon iyot içeren) sabun alınır (5 ml), el ve kollar ovuşturularak 3-5 dk süreyle yıkanır. Günün ilk uygulamasında ayrıca tırnak dipleri 30 sn süreyle fırçalanır (antiseptikli sabun emdirilmiş tek kullanımlık sünger/fırçalar cerrahi el yıkama için uygundur). Ara yıkamalarda 2 dk süre yeterlidir. Yıkama işlemi parmak uçlarından dirseğe doğru yapılır. İşlem birkaç kez tekrarlanmalıdır.
- Durulama işleminde ellerden dirseklere doğru olmalıdır. Su dirseklerden aşağı akıtılarak durulanır ve steril havluyla kurutulur.
- Musluk eller kullanılmadan kapatılır.
- Steril eldiven giyene kadar hiçbir yere dokunulmaz.
- Yıkama sonunda ellerin herhangi bir yere temas etmesi durumunda eller kontamine kabul edilir. Yıkama işlemi tekrarlanır.

Cerrahi el ovalama

- Günün ilk yıkamasından sonraki vakalar için ara yıkama olarak tercih edilir.
- Saat, yüzük ve bilezikler çıkarılır. Suni tırnak ve oje olmaması enfeksiyon kontrolü açısından önerilmektedir.
- Alkol ancak temiz şartlarda etkili olduğundan ellerde görünür kir varsa eller önce su ve sabunla yıkanarak kurutulur.
- Hızlı etkili alkol bazlı ürün (3-5 ml) eller ve kollara ovularak uygulanır. İşlem süresi günün ilk ameliyatı için 3 dk. olmalıdır. Bu süre boyunca ilave antiseptik alınarak tüm yüzeylerin ıslak kalması sağlanır. Sonraki ameliyatlar için 1 dakikalık süre yeterlidir.
- Parmak uçları yukarı tutularak ellerin kendi halinde kuruması sağlanır. Steril eldiven giymek için tamamen kuruması beklenir.

5. EL HİJYENİNDE 5 ENDİKASYON KURALI

El hijyeni uygulaması gerektiren durumlar aşağıda belirtilmiştir:

- Hasta ile temastan önce**(tokalaşma, hastanın hareket etmesine yardım, muayene vb)
- Aseptik işlemde önce**(ağız/diş bakımı, ifrazat aspirasyonu, pansuman, kateter yerleştirme, yemek, ilaç hazırlama vb)
- Vücut sıvısına maruz kalma riskinden sonra**(ağız/diş bakımı, ifrazat aspirasyonu, kan alma ve manipüle etme, idrar, dışkı temizleme, atık halletme vb)
- Hasta ile temastan sonra** (tokalaşma,hastanın hareket etmesine yardım,klinik muayene vb)
- Hasta ortamıyla temastan sonra** (girişimsel işlem sonrası kullanılan hasta önlüğü ,tabla örtüsü vb. atımında sonra)

Denetim: El yıkama konusunda öncelikle kendi kendinizi denetleyin. Yukarıdaki kurallara uygun davranamıyorsanız nedenini belirleyin. Sorunu aşmanız için önce birim sorumlusundan, gerekirse Enfeksiyon Kontrol Hemşiresinden yardım isteyiniz.

Hazırlayan:
Enfeksiyon Kontrol Hemşiresi

Kontrol eden:
Kalite Direktörü

Onaylayan:
Dekan